เทียนข้าวเปลือก

ชื่ออื่น ๆ ยี่หร่าหวาน เทียนเข้าเปลือก

ชื่ออังกฤษ Foeniculi Fructus, Sweet Fennel, Fennel Fruit

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Foeniculum vulgare* Mill. subsp. *vulgare* var. *dulce* (Mill.) Battandier & Trabut

วงศ์ APIACEAE (UMBELLIFERAE)

ถิ่นกำเนิดและการกระจายพันธุ์ เป็นพืชพื้นเมืองแถบเมดิเตอร์เรเนียน ปัจจุบันปลูกกันมากในประเทศบัลกาเรีย โรมาเนีย ฮังการี กรีซ ตุรกี อิตาลี ฝรั่งเศส เยอรมัน อียิปต์ อินเดีย และสาธารณรัฐประชาชนจีน ส่วนประเทศส่งออก ได้แก่ ประเทศบัลกาเรีย ฮังการี โรมาเนีย อียิปต์ และสาธารณรัฐประชาชนจีน

ส่วนที่ใช้ ผลแก่แห้ง

สารสำคัญ น้ำมันหอมระเหย 1.5-8.6% เรียกว่า น้ำมันเทียนข้าวเปลือก (Sweet Fennel Oil) ประกอบด้วย trans-anethole ในปริมาณมาก ประมาณ 50-70%, (+)-fenchone 9-22% สาร trans-anethole ทำให้เทียนข้าวเปลือกมีรสหวาน ส่วน fenchone ทำให้เทียนข้าวเปลือกมีรสขม สัดส่วนของสารทั้งสองชนิดจะมีความแตกต่างกันขึ้นกับแหล่งปลูกและชนิดพันธุ์

กลิ่น และรส กลิ่นหอมเฉพาะ รสหวาน และเผ็ดร้อน

การใช้ตามภูมิปัญญา ตำรายาไทยใช้ยาบำรุงกำลัง ขับลม แก้อนสะดุ้ง แก้คลั่ง ตำรายาทางยุโรปใช้ขับน้ำนม และทำให้อาหารมีรสชาติดีขึ้น

การศึกษาทางเภสัชวิทยา ฤทธิ์ลดความดันโลหิต ฤทธิ์ขับลม ต้านการอักเสบ ต้านจุลชีพ ต้านการอักเสบ ขับปัสสาวะ ลดการบีบเกร็งของลำไส้

การศึกษษทางคลินิก กรณีวัยรุ่นหญิงปวดประจำเดือนปานกลางถึงรุนแรง เมื่อให้รับประทานน้ำมันหอมระเหยปริมาณ 25 หยด ทุก 4 ชั่วโมง พบว่าสามารถลดอาการปวดได้ แต่ฤทธิ์จะน้อยกว่ายา Mefenamic acid แต่การได้รับสารสกัดเทียนข้าวเปลือกจะลดอาการปวดได้ดีเทียบเท่ากับยา Mefenamic acid

ข้อห้ามใช้ ห้ามใช้น้ำมันเทียนข้าวเปลือกในทารก และเด็ก เพราะจะทำให้หลอดลมเกร็งตัว หายใจไม่ได้ และห้ามใช้ในหญิงมีครรภ์

บรรณานุกรม

https://www.dnp.go.th/botany/mplant/index.html

http://www.worldfloraonline.org/

กลุ่มงานวิชาการเภสัชกรรมแผนไทย สถาบันการแพทย์แผนไทย. ตำราอ้างอิงยาสมุนไพรไทย เล่ม 4. นนทบุรี: สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข, 2563.

นพมาศ สุนทรเจริญนนท์ นงลักษณ์ เรื่องวิเศษ. คุณภาพเครื่องยาไทย จากงานวิจัยสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท คอนเซ็พท์ เมดิคัส จำกัด, 2551.

เอกสารนี้จัดทำโดยคลินิกการประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนจีนหัวเฉียว
ใช้เผยแพร่เพื่อเป็นวิทยาทานความรู้แก่ประชาชน